

Πανελλήνιος Σύνδεσμος
Τεχνικών Εταιρειών

Μελετητικές συμβουλευτικές επιχειρήσεις
για τις υποδομές και την ανάπτυξη

Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών Ανωτέρων Τάξεων

«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΑΜΕΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ»

Αντικειμενικοί Τρόποι Ανάθεσης Έργων

Σέργιος Λαμπρόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής ΕΜΠ

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
8 Μαΐου 2019

ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΟΣ

uni.systems

Η διασφάλιση συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού στην κατασκευαστική βιομηχανία (όπου ουσιώδες στοιχείο είναι η αντικειμενική ανάθεση των συμβάσεων), αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση των έργων και τη βιωσιμότητα και ανάπτυξη των τεχνικών επιχειρήσεων.

Ο τρόπος (ή σύστημα ή μέθοδος) δημοπράτησης του έργου εμπεριέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την επιλογή των υποψηφίων και την ανάδειξη του αναδόχου εκτέλεσης του με επιτυχία, όπως:

- ❖ **Διαδικασία** (ανοικτή, ανταγωνιστικός διάλογος κ.λπ.).
- ❖ **Κριτήρια / υποκριτήρια** (τιμή, χρόνος ολοκλήρωσης κ.λπ.), συντελεστές βαρύτητας, βαθμολόγηση.
- ❖ **Τιμολόγηση εργασιών** (αναλυτικό τιμολόγιο με προμέτρηση και επιμέτρηση, τίμημα κατ' αποκοπήν ενιαίο ή κατά τμήμα, έκπτωση ενιαία ή ανά ομάδα εργασιών, ελεύθερη συμπλήρωση τιμολογίου κ.λπ.).
- ❖ **Χρήση υπεργολαβιών.**
- ❖ Και άλλα πολλά.

- ❖ **Δεν υπάρχει ένας βέλτιστος τρόπος δημοπράτησης για όλα τα έργα.**
- ❖ **Δεν υπάρχει τρόπος δημοπράτησης που να μη χρήζει συνεχών βελτιώσεων.**
- ❖ **Δεν υπάρχει τρόπος δημοπράτησης που να οδηγεί σε επιτυχή υλοποίηση των έργων αν δεν υπάρχουν **άρτιες μελέτες, αξιόπιστες αναλύσεις τιμών, απαλλοτριώσεις, αδειοδοτήσεις, κ.λπ.** και επαρκής Υπηρεσία Διαχείρισης της Σύμβασης.**

Ο τρόπος δημοπράτησης που επικρατεί στη χώρα μας έχει μοναδικό κριτήριο ανάθεσης την τιμή και συνεπώς θεωρείται «αντικειμενικός».

Όμως, πάρα πολλά έργα δημοπρατούνται με ανεπαρκείς μελέτες και χωρίς ωριμότητα.

Στην πλειοψηφία των δημοπρατήσεων κατατίθενται προσφορές με πολύ μεγάλες εκπτώσεις. Επιδιώκεται η «αγορά» της σύμβασης και η επαναδιαπραγμάτευσή της στη συνέχεια.

Συνεπώς καθίσταται ιδιαίτερα κρίσιμη η **μέθοδος εντοπισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών (ΑΧΠ)** και στη συνέχεια η **αξιολόγηση** (αποδοχή / απόρριψή) τους.

Η αξιολόγηση των ΑΧΠ έχει εφαρμοσθεί στο παρελθόν με πολλά προβλήματα:

Αιτιολόγηση: προϋποθέτει αξιόπιστη ανάλυση τιμών, ορθολογική και διαφανή διαδικασία κοστολόγησης, αμεροληψία μελών επιτροπής αξιολόγησης. **Δύσκολα πράγματα δηλαδή.**

Αυτόματος αποκλεισμός: προϋποθέτει αξιόπιστη μαθηματική / στατιστική μέθοδο, αποφυγή εναρμονισμένων πρακτικών, μικρό αριθμό χαμηλών προσφορών. **Δύσκολα πράγματα δηλαδή.**

Αυτόματος αποκλεισμός χωρίς αιτιολόγηση:

- ❖ Έχει προταθεί από Εργοληπτικές Ενώσεις για τα έργα κάτω του ορίου της Οδηγίας.
- ❖ Πολιτικοί έχουν εκφρασθεί θετικά για έργα έως 3 εκ. Ευρώ.
- ❖ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου διατυπώνει όρους για την εφαρμογή του (μη διασυνοριακό ενδιαφέρον και πλήθος προσφορών που δημιουργεί γραφειοκρατική επιβάρυνση).

**ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΠΙΤΑΧΥΝΕΙ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΜΙΚΡΩΝ ΕΡΓΩΝ
(μέχρις ότου προκύψει τυχόν δικαστική εμπλοκή)**

ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΑ Η ΡΙΖΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Απαιτείται **ολιστική αναβάθμιση της προετοιμασίας δημοπράτησης των έργων** με εκπόνηση ποιοτικών και αρτίων μελετών, σύνταξη αξιόπιστων αναλύσεων τιμών, εφαρμογή διαχείρισης της αξίας, εξασφάλιση αδειοδοτήσεων έγκαιρα, πρόδρομες εργασίες κ.λπ. **και της επίβλεψης της κατασκευής τους.**

Και βεβαίως, όπως προβλέπει η **Οδηγία (N.4412/16)**, πρέπει να δοθεί στο εξής πραγματικά στις αναθέτουσες αρχές, η δυνατότητα δημοπράτησης των έργων με **πολλαπλά κριτήρια ανάθεσης, απολύτως μετρήσιμα και αντικειμενικά.**

Τα κριτήρια του προτεινόμενου τρόπου ανάθεσης είναι:

- ❖ **Τιμή** (η οικονομική προσφορά ως ποσοστό έκπτωσης επί του προϋπολογισμού).
- ❖ **Χρόνοι** (προθεσμίες) ολοκλήρωσης κατασκευών (μείωση στους προτεινόμενους από τη διακήρυξη χρόνους).
- ❖ **Προσαύξηση** του προβλεπόμενου στα έγγραφα της σύμβασης **χρόνου εγγύησης**.
- ❖ **Ποσοστό έργου** που ανατίθεται σε **ονοματισμένους υπεργολάβους**.
- ❖ **Αριθμός ονοματισμένων υπεργολάβων**.

Όσον αφορά στο κριτήριο της προσαύξησης του χρόνου εγγύησης, την επί μέρους προσφορά του εργολήπτη θα υποστηρίζει εγγυητική επιστολή που το μέγεθός της θα αυξάνεται σε συνάρτηση με το αριθμητικό μέγεθος της προσαύξησης του χρόνου εγγύησης αντίστοιχα, ούτως ώστε να αποτρέπονται μη ρεαλιστικές προσφορές.

Οι συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων και ο πλήρως αντικειμενικός τρόπος βαθμολόγησης (ποσοτικοποίησης) των επιμέρους στοιχείων κάθε προσφοράς θα προσδιορίζονται σαφώς στη διακήρυξη και θα είναι πλήρως γνωστά στους υποψηφίους.

Σύμφωνα με το άρθρο 86 παρ. 15 του Ν.4412 **υπάρχει δυνατότητα από το νόμο να επιλεγεί η διαδικασία ανάθεσης με πολλαπλά κριτήρια ως γενικής ισχύος με εξαιρέσεις**, τουλάχιστον για έργα με προϋπολογισμό άνω του ορίου της Οδηγίας.

Ανέκαθεν, το κυρίαρχο πρόβλημα σχετικά με τα πολλαπλά κριτήρια ανάθεσης είναι η τυχόν υποκειμενικότητα της κρίσης της επιτροπής αξιολόγησης.

Η χρήση αποκλειστικά αντικειμενικών και ποσοτικοποιημένων κριτηρίων είναι μονόδρομος.

Σύμφωνα με το άρθρο 86 του Ν.4412/16, προβλέπεται η ανάθεση κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά που προσδιορίζεται βάσει της τιμής και άλλων κριτηρίων.

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η προθεσμία ολοκλήρωσης και η προσαύξηση του προβλεπόμενου στα έγγραφα της σύμβασης χρόνου εγγύησης (με παροχή εγγύησης της παραγράφου 2 του άρθρου 72 ως παρακολουθήματά της).

Επίσης προβλέπονται ως κριτήρια και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά της προσφοράς. Στην περίπτωση των έργων αυτά μπορούν να εξειδικευθούν ως στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (βλ. κατευθυντήρια οδηγία 17 της ΕΑΑΔΗΣΥ).

Συγκεκριμένα, να αξιολογείται αφενός η δέσμευση του προσφέροντος για ανάθεση υπό μορφή **υπεργολαβίας** (άρθρο 58 του Ν.4412/2016) συγκεκριμένου ποσοστού της σύμβασης σε μικρότερης/ίσης τάξης **ονοματισμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις** που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 131 του Ν. 4412/2016, κ.λπ. και αφετέρου ο **αριθμός των υπεργολάβων** στους οποίους θα δοθεί το υπόψη ποσοστό.

Συνολική βαθμολογία (χρησιμότητα) U κάθε προσφοράς:

$$U = \sigma_1 * K_1 + \sigma_2 * K_2 + \sigma_3 * K_3 + \sigma_4 * K_4 + \sigma_5 * K_5 \quad \text{όπου:}$$

K_v : η βαθμολογία του κριτηρίου αξιολόγησης v (από 0 έως 100 με στρογγύλευση στα δύο δεκαδικά ψηφία)

σ_v : ο συντελεστής βαρύτητας του κριτηρίου ανάθεσης K_v

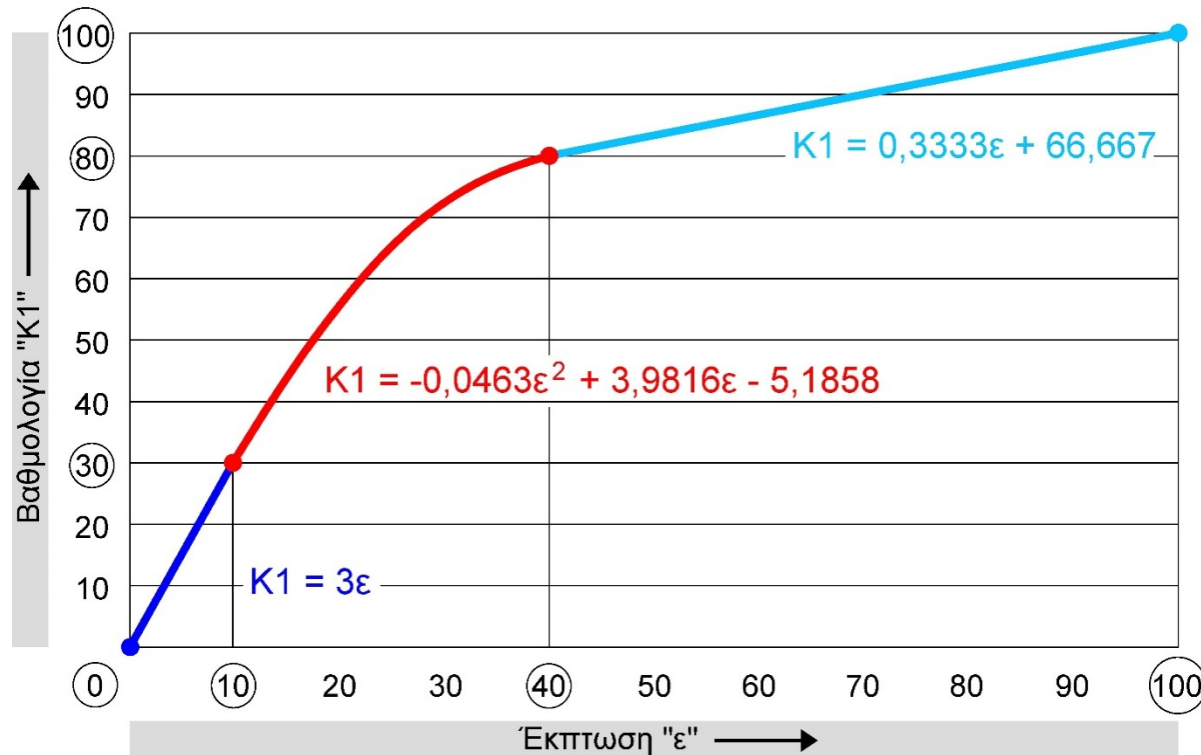
$$\sigma_1 + \sigma_2 + \sigma_3 + \sigma_4 + \sigma_5 = 1$$

Η αναθέτουσα αρχή θα μπορεί να επιλέξει, με τη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, κριτήρια, συντελεστές βαρύτητας και μαθηματικούς τύπους βαθμολόγησης των κριτηρίων, στο πλαίσιο σχετικής κατευθυντήριας υπουργικής εγκυκλίου.

Προτεινόμενοι συντελεστές βαρύτητας κριτηρίων

σ_1	0,40	οικονομικής προσφοράς
σ_2	0,10	χρόνου ολοκλήρωσης κατασκευών
σ_3	0,30	προσαύξησης χρόνου εγγύησης
σ_4	0,15	ποσοστού ανάθεσης σε ονοματισμένους υπεργολάβους
σ_5	0,05	αριθμού ονοματισμένων υπεργολάβων

Βαθμολόγηση του Κριτηρίου 1 (οικονομική προσφορά/τιμή)
Η βαθμολογία προκύπτει από την (σταθμισμένη συνολική) έκπτωση «ε» της οικονομικής προσφοράς επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης σύμφωνα με σχέσεις:

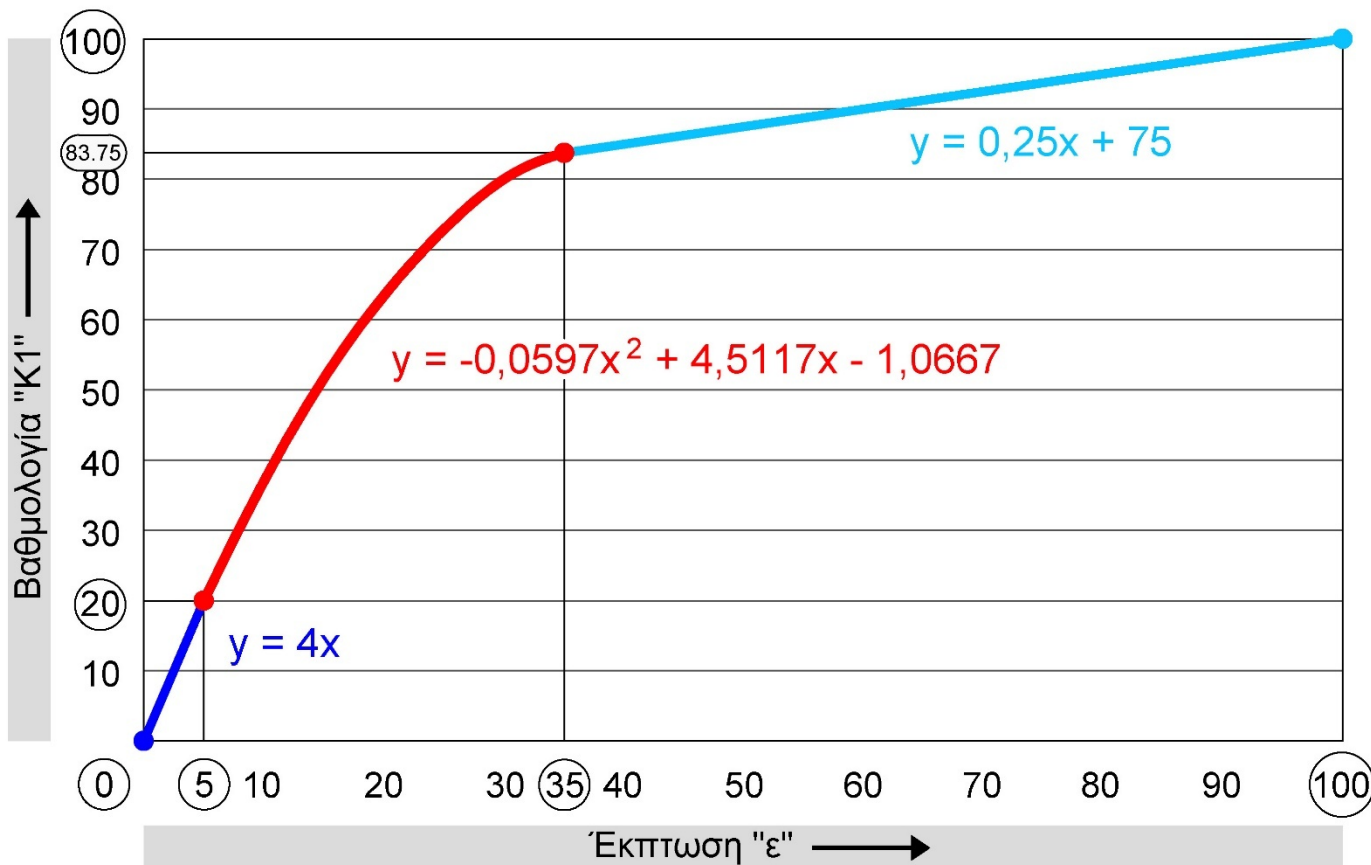

Βαθμολόγηση του κριτηρίου 2 (χρόνος κατασκευής)

Η βαθμολογία προκύπτει από την χρονική προσφορά «x» ως ποσοστού έκπτωσης επί της προβλεπόμενης στα συμβατικά τεύχη.

Προς αποφυγή προβλημάτων από καθυστερήσεις απαλλοτριώσεων κ.λπ., προτείνεται χρονική προσφορά κατά τμήματα του έργου με στάθμιση σύμφωνα με τους αντίστοιχους προϋπολογισμούς της δημοπράτησης και ευρεία χρήση αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών.

Βαθμολόγηση του κριτηρίου 2 (χρόνος κατασκευής)

Βαθμολόγηση του κριτηρίου 3 (πρόσθετος χρόνος εγγύησης)

Η βαθμολογία προκύπτει από την προσφορά του πρόσθετου χρόνου εγγύησης σε μήνες (πέραν των 15 μηνών) «πε» ως ποσοστού επί του μέγιστου προσφερθέντος πρόσθετου χρόνου εγγύησης σε μήνες (σε έγκυρη προσφορά) «maxπε»:

$$K_3 = \frac{\text{πε}}{\text{maxπε}} * 100$$

Εφόσον maxπε < 30, στον παρονομαστή του ανωτέρω τύπου τίθεται 30.

Βαθμολόγηση του κριτηρίου 3 (πρόσθετος χρόνος εγγύησης)

Αν στη συνέχεια η προσφορά με αρχικό μαχτπε αποκλεισθεί, επαναλαμβάνεται ο υπολογισμός με το νέο μαχτπε.

Προς αποφυγή τυχόν φαλκίδευσης από έλλειψη ελέγχου της λειτουργίας του έργου κατά τον προσφερθέντα πρόσθετο χρόνο, προτείνεται να γίνεται παράλληλος έλεγχος και από ανεξάρτητο φορέα τύπου ΕΣΠΕΛ, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Βαθμολόγηση του κριτηρίου 4 (ποσοστού ανάθεσης υπεργολαβιών)

Το μέγιστο όριο του ποσοστού υπεργολαβίας που θα δύναται να αναθέσει ο ανάδοχος και θα ληφθεί υπόψη, ανέρχεται στο 50%.

$$K_4 = \frac{u}{50} * 100$$

u: προσφερόμενο ποσοστό υπεργολαβίας που δεσμεύεται να αναθέσει ο ανάδοχος σε πιστοποιημένες στο ΜΕΕΠ εταιρείες ίσης ή μικρότερης δυναμικότητας (τάξης).

Βαθμολόγηση του κριτηρίου 5 (αριθμού υπεργολαβιών)

Ο μέγιστος αριθμός διαφορετικών υπεργολάβων που θα ληφθεί υπόψη ανέρχεται σε 5.

Κάθε υπόψη υπεργολαβία θα αφορά τουλάχιστον σε 5% της προσφερόμενης τιμής, εκτός αν αφορά σε πλήρες κεφάλαιο του προϋπολογισμού δημοπράτησης (π.χ. εργασίες πρασίνου).

$$K_5 = \frac{\alpha\upsilon}{5} * 100$$

αυ: προσφερόμενος αριθμός υπεργολαβιών που δεσμεύεται να αναθέσει ο ανάδοχος σε πιστοποιημένες στο ΜΕΕΠ διαφορετικές εταιρείες ίσης ή μικρότερης δυναμικότητας (τάξης).

Εγγυητικές επιστολές

Καλής εκτέλεσης: υπολογίζεται επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης και όχι της σύμβασης και ανέρχεται σε 5%.

Πρόσθετου χρόνου εγγύησης: η προσφορά πρόσθετου χρόνου εγγύησης υποστηρίζεται από εγγυητική επιστολή καλής λειτουργίας $E_{κλ}$ με ύψος αναλογικό προς τον προσφερόμενο πρόσθετο χρόνο ε (σε μήνες πέραν των καθορισμένων στη διακήρυξη):

$$E_{κλ} = \varepsilon * 1,50\%$$

Εγγυητικές επιστολές

Όλες οι εγγυητικές επιστολές (καλής εκτέλεσης και πρόσθετου χρόνου εγγύησης) κατατίθενται με την υπογραφή της σύμβασης.

Θα εξεταστούν συμβατικοί όροι προς αποφυγή υποβολής μη πραγματικών προσφορών.

Εξαγωγή μαθηματικού αποτελέσματος δημοπράτησης

Δεδομένου ότι ο υπολογισμός της συνολικής βαθμολογίας της κάθε προσφοράς και των απαιτούμενων εγγυητικών επιστολών προκύπτει από απλούς υπολογισμούς, η εξαγωγή του μαθηματικού αποτελέσματος της δημοπράτησης θα είναι άμεση.

Πανελλήνιος Σύνδεσμος
Τεχνικών Εταιρειών

Μελετητικές συμβουλευτικές επιχειρήσεις
για τις υποδομές και την ανάπτυξη

Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών Ανωτέρων Τάξεων

«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΑΜΕΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ»

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
8 Μαΐου 2019